

Dokumento duomenys	
Registracijos numeris	A6-171
Dokumento registracijos data	2025-04-08 07:57
Dokumento sudarytojo pavadinimas	Klaipėdos rajono savivaldybė
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių atminimo įamžinimo komisijos posėdžio protokolas

Parašų duomenys	
Pasirašė (pareigos, vardas, pavardė, data)	Patarėjas, Sonata Šmatauskienė, 2025-04-07 16:56
Pasirašė (pareigos, vardas, pavardė, data)	Tarybos narys, Monika Ruškytė, 2025-04-07 20:47
Pasirašė (pareigos, vardas, pavardė, data)	Specialistas, Emilija Baranauskaitė, 2025-04-08 07:58

Papildomi duomenys	
Išrašo suformavimo data	2025-04-08 16:14
Išrašo parengimo priežastis	-
Išrašą parengęs darbuotojas	Sonata Šmatauskienė

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

ŽYMIŲ ŽMONIŲ, ISTORINIŲ DATŲ, ĮVYKIŲ ATMINIMO ĮAMŽINIMO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025 m. balandžio d. Nr.
Gargždai

Posėdis įvyko 2025-04-03. Pradžia – 15.00 val., pabaiga – 15.40 val.

Posėdžio pirmininkė – Monika Ruškytė, Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos narė.

Posėdžio sekretorė – Sonata Šmatauskienė, Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus patarėja.

Posėdyje dalyvauja Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2023-06-29 sprendimu Nr. T11-204 „Dėl žymių žmonių, istorinių datų, įvykių atminimo įamžinimo komisijos sudarymo“ sudaryta komisija: Monika Ruškytė, Virgina Asnauskienė, Violeta Riaukienė, Silva Pocyte, Jolanta Polekauskienė, Sonata Šmatauskienė.

Posėdyje nedalyvauja Julius Pozingis.

Posėdyje dalyvauja Dvilų seniūnijos seniūnė Nijolė Ilginienė, Priekulės seniūnijos seniūnė Daiva Bliūdžiuvienė, Veiviržėnų seniūnijos seniūnė Editą Sluckienė. Klaipėdos rajono etninės kultūros centro etnografas Helmutas Lotužis ir Klaipėdos rajono etninės kultūros centro kultūrinių renginių vadybininkė Birutė Jankauskaitė.

Posėdžio dalyvių sąrašas pridedamas.

Silva Pocyte nusišalina nuo 2 svarstomo klausimo.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Eriko Mačkaus ir Martyno Reisgio atminimo įamžinimo Kisinių kaimo kapinėse.
2. Dėl Viliaus Gaigalaičio atminimo įamžinimas Priekulėje.
3. Dėl istorinės datos įamžinimo Daukšaičių kaime.

1. SVARSTYTA. Eriko Mačkaus ir Martyno Reisgio atminimo įamžinimas Kisinių kaimo kapinėse.

Monika Ruškytė informavo, kad pateiktas Klaipėdos rajono etninės kultūros centro prašymas dėl Eriko Mačkaus ir Martyno Reisgio atminimo įamžinimo Kisinių kaimo kapinėse ir paprašė pasisakyti šios įstaigos atstovų.

Birutė Jankauskaitė informavo, kad yra parengtas Eriko Mačkaus ir Martyno Reizgio kenotafų projektas, kuriam pritarė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinis skyrius, nes Kisinių kaimo kapinės yra saugomos ir įtrauktos į Kultūros vertybių registrą. Kenotafai jau yra pagaminti, o Dvilų seniūnija pažadėjo padėti juos pastatyti. Kenotafų sukūrimas ir pagaminimas finansuotas iš privataus verslo.

Monika Ruškytė paklausė, ar nereiktų kenotafose pateikti informacijos, kas šie žmonės buvo.

Birutė Jankauskaitė atsakė, kad apie tai nesvarstė. Iš KPD gavo nurodymą pažymėti, kad tai nėra jų palaidojimo vieta, todėl galėtų kartu atsirasti trumpas aprašymas apie šiuos žmones.

Helmutas Lotužis pabrėžė, kad Erikas Mačkus ir Martynas Reisgis yra nusipelnę ne tik šioje apylinkėje, krašte, bet ir visoje Lietuvoje. Informacijos apie šiuos žmones yra labai daug. Jų darbai neginčytini, jie buvo įvertinti Lietuvos tarpukariu. Eriko Mačkaus kapavietės Kaune nėra išlikusios, ji sunaikinta, Martynas Reisgys kapo Lietuvos teritorijoje neturi, tik Jurgių kaime pakelyje stovi krikštas, todėl Kisinių kapinės būtų labai sakrali vieta įamžinti šiuos žymius žmones.

Birutė Jankauskaitė papildė, kad nuopelnų sąrašas yra ilgas, tačiau sutrumpinus būtų galima įrašyti, kuo įžymūs šie žmonės.

Monika Ruškytė paklausė, ar yra numatyta įamžinimą pristatyti visuomenei.

Helmutas Lotužis informavo, kad kenotafų atidengimas ir pristatymas numatytas birželio 29 d. per Kisinių kapinių šventę.

Daiva Bliūdžiuvienė informavo, kad Venckų kaime yra Martyno Reisgio vardu įamžinta gatvė, nes jis yra kilęs iš Venckų. Siūlo žygį Venckai-Kisiniai.

Silva Pocytė pabrėžė, kad šie asmenys yra verti atminimo įamžinimo. Martyno Reisgio palaidojimo vieta nežinoma, jis mirė nukankintas koncentracijos stovykloje. Erikas Mačkus palaidotas senosiose Kauno liuteronų kapinėse, tačiau kapas ir kapinės sunaikintos. Projekte nurodyti žemės kauburiai suponuoja, kad yra kapas ir tai klaidins žmones, manant, kad jie yra ten palaidoti. Siūlo žemės kauburėlių atsisakyti ir palikti tik krikštus, įrengiant šalia plokštelę su įrašu, kad čia yra tik atminimo vieta.

Birutė Jankauskaitė informavo, kad daug diskutavo šiuo klausimu. Projekto sprendiniuose yra numatyta konstrukcija, kaip pritvirtinti krikšto stulpą. Kenotafai nėra tvirtinami į žemę, suprojektuotos konstrukcijos, kurios ir bus užpiltos žemėmis. KPD neleido judinti žemės, ją kasinėti, reikalauja, kad ši konstrukcija nepažeistų susiformavusio kultūrinio sluoksnio.

Violetos Riaukienės nuomone, kauburėlis primena, kad yra kapavietė ir siūlo paieškoti kitų sprendimų, kad to kauburėlio nebūtų, jei ten nėra palaidojimo.

Monika Ruškytė papildė, kad panaši situacija yra Gargžduose, Žemaičių šeimos kapavietėje, kai žinoma, kad Jonas nėra ten palaidotas. Siūlo pakeisti kauburėlio formą.

Nijolės Ilginienės nuomone, būtų galima užpiltas žemes sulyginti, užsėti žole, neišryškinant kauburėlio formos. Būtų nežymus paaukštėjimas.

Silva Pocytė siūlo pasikonsultuoti su Rambyno regioniniu parku, kaip pastatė kenotafų krikštus nacionaliniu lygmeniu saugomose Bitėnų senosiose kapinėse, nes ten jokio kapo kauburėlio nėra supilta.

NUTARTA (vienbalsiai). Pritarti Eriko Mačkaus ir Martyno Reisgio atminimo įamžinimui Kisinių kaimo kapinėse.

2. SVARSTYTA. Viliaus Gaigalaičio atminimo įamžinimas Priekulėje.

Monika Ruškytė informavo, kad gautas prof. Domo Kauno ir doc. dr. Silvos Pocytės siūlymas įamžinti Viliaus Gaigalaičio atminimą Priekulėje.

Silva Pocytė informavo, kad su prof. Domu Kaunu pateikė pasiūlymą įamžinti evangelikų liuteronų kunigo Viliaus Gaigalaičio atminimo ženklą, pakabinant atminimo lentą ant pastato, kuriame Vilius Gaigalaitis gyveno, kai dirbo Priekulėje, adresu: Pamarių g. 6., arba pastatyti informacinį stendą prie šio namo gatvės pusėje. Rašte atskleistas Viliaus Gaigalaičio veiklos ne tik parapinis, regioninis, bet nacionalinis mastas. Iki Pirmojo Pasaulinio karo jo veikla susijusi su naryste Prūsijos landtage, po Pirmojo Pasaulinio karo –

su Lietuvos valstybės politika, darbu Vytauto Didžiojo universitete, plačia raštijos veikla. Jo darbas ir gyvenimas susietas su Priekule. Būtų prasminga tai įvykdyti iki rudens, jo 155-jo gimtadienio – 2025 m. rugsėjo 27 d. Taip pat 2025 m. sukanka 80 metų nuo jo mirties. 1994 m. jo ir žmonos Marijos palaikai buvo perkelti į Elniškių kapinės šalia Priekulės.

Monikos Ruškytės nuomone, Vilius Gaigalaičio asmenybė yra svarbi ir socialinėje srityje, Gargžduose jo vardu pavadinti yra ir globos namai.

Violeta Riaukienė pritaria Vilius Gaigalaičio įamžinimui pagal pateiktą siūlymą, tačiau ant namo kabinti atminimo lentelę reikia gauti gyventojų sutikimą. Taip pat pasiūlė Vilių Gaigalaitį įamžinti, suteikiant Viliaus Gaigalaičio vardo premiją socialiniams darbuotojams.

Silva Pocyte pritaria pasiūlytai idėjai, nes yra minima Socialinių darbuotojų diena. Vilius Gaigalaitis vadovavo labdaros draugijai „Sandora“, Gargžduose jo vardu įkurti globos namai, tarpusavyje susijusios visos jo veiklos, todėl šis pasiūlymas yra tobulas.

Monikos Ruškytės nuomone, šios premijos teikimas galėtų būti organizuojamas Priekulėje.

Daiva Bliūdžiuvienė džiaugiasi, kad gali įamžinti tokią ryškią asmenybę Priekulėje. Su prof. Domu Kaunu dėl Viliaus Gaigalaičio įamžinimo jau anksčiau buvo susitikę prie šio namo. Informavo, kad susitiko su šio namo gyventojais, kurie nelabai žinojo apie čia gyvenusį Vilių Gaigalaitį. Namas pagal profesoriaus atsiųstą seną nuotrauką yra pakitęs, jis rekonstruotas, pristatytas antras aukštas, o kiemo teritorijoje yra dar išlikęs ir saugomas medinis šio namo prieangis. Siūlo prie gatvės augančio medžio įrengti informacinę lentelę pagal architektų patvirtintus Klaipėdos rajono mažosios architektūros tipinio dizaino sprendinius ir įrašyti rašte pateiktą teksto antrąjį variantą. O Viliaus Gaigalaičio vardo premija socialiniams darbuotojams labiau išviešintų šią primirštą asmenybę.

Virgina Asnauskienė pasidžiaugė, kad atsiras dar vienas lankomas objektas.

Sonata Šmatauskienė pasiūlė tekstą išversti ir į vokiečių kalbą.

Daiva Bliūdžiuvienė papildė, kad šio namo gyventojai neprieštarauja Viliaus Gaigalaičio įamžinimui. Pastate yra šeši butai, keturių būtų gyventojai jau pasirašė sutikimą. Susitarta informacinę lentelę įrengti prie gatvės.

Silva Pocyte pritaria, kad tikslinga tekstą išversti į vokiečių arba anglų kalbą. Vilius Gaigalaitis yra žinomas ir Vokietijoje, senieji krašto gyventojai, būdami Priekulėje, Vilių Gaigalaitį prisimindavo ir jiems bus gražus prisiminimas iš savo vaikystės ir jaunystės miesto.

NUTARTA (vienbalsiai):

1. Pritarti Viliaus Gaigalaičio atminimo įamžinimui, įrengiant informacinę lentelę prie pastato, esančio Pamarių g. 6, Priekulėje. Siūlyti įamžinimą organizuoti Priekulės seniūnijai.

2. Siūlyti Metų socialinio darbuotojo bei Metų socialinio partnerio premiją pavadinti Viliaus Gaigalaičio vardu.

3. Siūlyti Turizmo tarybai Viliaus Gaigalaičio atminimo įamžinimo vietą įtraukti į Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro internetinį tinklalapį kaip lankomą objektą.

3. SVARSTYTA. Istorinės datos įamžinimas Daukšaičių kaime.

Monika Ruškytė informavo, kad gautas Veiviržėnų seniūnijos prašymas su vizualizacija įamžinti istorinę datą Daukšaičių kaime.

Edita Sluckienė pasiūlė ant paminklo šalia įrašo „Daukšaičiams 380 metų“ įrašyti datas „1644–2024“, kad būtų aiškiau, kada buvo minima ši sukaktis.

Violeta Riaukienė pasidžiaugė, kad iniciatyvos įamžinti istorines datas ateina iš vietos bendruomenių ir bendradarbiaujama su seniūnijomis.

Edita Sluckienė pridūrė, kad šis atminimo ženklas bus įrengtas Daukšaičių kaimo centre, valstybinėje žemėje.

Sonata Šmatauskienė priminė, kad Administracijos direktoriaus įsakymu yra patvirtinta Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių atminimo įamžinimo objektų įrengimo tvarka, reglamentuojanti prašymų pateikimą, Projektų rengimą ir derinimą, leidimų gavimą įrengti įamžinimo objektą.

NUTARTA (vienbalsiai). Pritarti istorinės datos įamžinimui, pastatant paminklą „Daukšaičiams 380 metų“ Mokyklos g., Daukšaičių k., Veiviržėnų sen.

Posėdžio pirmininkė

Monika Ruškytė

Posėdžio sekretorė

Sonata Šmatauskienė